

Standardi Nderkombetar i Kontabilitetit 24

Dhënia e informacioneve shpjeguese për palët e lidhura.

Objektivi

- 1 Objektiva e këtij Standardi është të sigurojë që pasqyrat financiare të një njësie ekonomike përmbajnë dhënien e informacioneve shpjeguese të domosdoshme për të tërhequr vëmendjen në mundësinë që pozita e saj financiar edhe fitimi apo humbja mund të jenë ndikuar nga ekzistenca e palëve të lidhura dhe nga transaksionet dhe shumatat e papaguara me këto palë

Obkekti

- 2 **Ky standard do të zbatohet në:**
- (a) **identifikimin e marrëdhënies dhe transaksioneve të palëve të lidhura ;**
  - (b) **identifikimin e shumave të papaguara midis një njësie ekonomike dhe palëve të lidhura me të;**
  - (c) **identifikimin e kushteve në të cilat kërkohet dhënia e informacioneve shpjeguese në (a) dhe (b) ; dhe**
  - (d) **përcaktimin e informacioneve shpjeguese për t'u dhene rreth këtyre çështjeve.**
- 3 **Ky Standard kërkon dhënien e informacioneve shpjeguese të transaksioneve me palët e lidhura dhe shumatat e papaguara në pasqyrat financiare individuale të një shoqërie mëmë, sipërmarrësi apo investitori të paraqitura në përputhje me SNK 27 Pasqyrat Financiare të Konsoliduara dhe Individuale.**
- 4 Për transaksionet me palët e lidhura dhe shumatat e papaguara me njësitë e tjera ekonomike në një grup jepen informacionet shpjeguese në pasqyrat financiare të një njësie ekonomike . Transaksionet me palët e lidhura dhe shumatat e papaguara të ndërgrupeve eliminohen në përgatitjen e pasqyrave financiare të kosoliduara të grupit.

Qëllimi i dhënies së informacioneve shpjeguese për palët e lidhura

- 5 Marrëdhëniet e palëve të lidhura janë një tipar normal i tregtisë dhe biznesit . Për shembull njësitë ekonomike zakonisht realizojnë pjesë të veprimtarive të tyre nëpërmjet filialeve, sipërmarrjeve të përbashkëta dhe pjesëmarrjeve. Në këto kushte , aftësia e njësisë ekonomike për të ndikuar politikat financiare dhe të shfrytëzimit të investitorëve është nëpërmjet pranisë së kontrollit, kontrollit të përbashkët apo influencës së konsiderueshme.
- 6 Një marrëdhënie e palëve të lidhura mund të ketë një efekt mbi fitimin apo humbjen dhe pozitën financiare të një njësie ekonomike. Palët e lidhura mund të hyjnë në transaksione të tilla që palët e palidhura nuk mundin. Për shembull , një njësi ekonomike që shet mallra me një kosto të caktuar për shoqërinë mëmë mund të mos ia shesë me këto terma një konsumatori tjetër. Gjithashtu, transaksionet midis palëve të lidhura mund të mos bëhen me të njëjtat shuma si midis palëve të palidhura.
- 7 Fitimi apo humbja dhe pozita financiare e një njësie ekonomike mund të ndikohet nga një marrëveshje e palëve të lidhura edhe kur transaksionet midis palëve nuk ndodhin. Ekzistenca e dukshme e marrëdhënies mund të jetë e mjaftueshme për të ndikuar transaksionet e njësisë me palët e tjera. Për shembull, një filial mund të ndërpresë marrëdhëniet me një partner tregtar mbi blerjen nga shoqëria mëmë e një nënfiliali të angazhuar në të njëjtin aktivitet sikurse partneri tregtar i mëparshëm. Në mënyrë alternative, një palë mund të shmanget nga veprimi për shkak të influencës së konsiderueshme të një tjetri - për shembull, një filial mund të udhëzohet nga shoqëria mëmë e tij për të mos u angazhuar në kërkime dhe zhvillime.
- 8 Për këto arsye, njohja e transaksioneve me palët e lidhura, shumatat e papaguara dhe marrëdhëniet mund të ndikojë vlerësimet e operacioneve të një njësie ekonomike nga përdoruesit e pasqyrave financiare , përfshirë vlerësimet e risqeve dhe mundësitë e përballimit të njësisë.

Përkufizime

- 9 **Më poshtë jepen përkufizimet e disa termave kryesore që përdoren në këtë standard:**

Palët e lidhura- Një palë është e lidhur me një njësi ekonomike nëse:

- (a) direkt , ose nëpërmjet një apo më shumë ndërmjetësve , pala:
  - (i) kontrolohet, kontrollon nga, ose është nën kontrollin e përbashkët me , njësinë ekonomike (kjo përfshin shoqërinë mëmë, filialet dhe nën-filialet);
  - (ii) ka një interes në njësinë ekonomike që i jep asaj influence te konsiderueshme mbi njësinë; ose
- (iii) has joint control over the entity; (b) pala është një pjesëmarrje (siç është përcaktuar në SNK 28 Investimet në Pjesëmarrje) e njësisë ekonomike;
- (c) pala është një sipërmarrje e përbashkët në të cilën njësi ekonomike është një sipërmarrës (shih SNK 31 Interesat në Sipërmarrjet e përbashkëta);
- (d) pala është një anëtar i personelit drejtues kryesor të njësisë apo të shoqërisë mëmë të saj;
- (e) pala është një familjar i afërt i ndonjë prej individëve referuar pikës (a) ose (d);
- (f) pala është një njësi ekonomike që kontrollohet, bashkëkontrollohet apo me ndikim të rëndësishëm , ose për të cilën ruan fuqinë më të madhe të votimit , direkt apo indirekt për çdo individ të referuar në (d) ose (e); ose
- (g) pala është një skemë e përfitimit pas – punësimit për përfitimin e punonjësve të njësisë ekonomike, ose të çdo njësie që është palë e lidhur me njësinë ekonomike.

Një transaksion me palët e lidhura është një transferim i burimeve, shërbimeve apo detyrimeve , pavarësisht nëse është vënë një çmim.

Familjarët e afërm të një individi janë ata anëtarë të familjes të cilët ka mundësi të influencojnë , ose të influencohen nga ky individ në marrëdhëniet e tyre me njësinë ekonomike: (a) partneri i shtëpisë së individit dhe fëmijët;

- (b) fëmijët e partnerit të shtëpisë së individit; dhe
- (c) personat në ngarkim të individit apo të partnerit të shtëpisë së individit.

Kompensimi përfshin të gjithë përfitimet e punonjësit (siç përcaktohet në SNK 19 Përfitimet e Punonjësit) përfshirë përfitimet e punonjësit për të cilat zbatohet SNRF 2 **Pagesat e bazuara në aksione**. Përfitimet e punonjësve janë të gjithë format e shpërblimeve të paguara, të pagueshme ose të dhëna nga njësi ekonomike , apo në emër të njësisë ekonomike , në shkëmbim të shërbimeve të bëra njësisë. Ai gjithashtu përfshin disa shpërblime të paguara në emër të një shoqërie mëmë të njësisë ekonomike në lidhje më njësinë. Kompensimi përfshin

- (a) përfitimet afatshkurtra të punonjësve , siç janë pagat dhe kontributet e sigurimeve shoqërore, lejet e pagueshme vjetore dhe lejet e pagueshme për sëmundje, fitimi i shpërndarë dhe shpërblimet (nëse janë të pagueshme brenda dymbëdhjetë muajve nga fundi i periudhës) dhe përfitimet jo-monetare (siç janë kujdesi mjekësor, strehimi, makinat dhe mallrat apo shërbimet falas ose të subvencionuara) për punonjësit aktualë;
- (b) përfitimet pas punësimit siç janë pensionet, përfitimet të tjera të daljes në pension, sigurimi jetës pas punësimit dhe kujdesi mjekësor pas punësimit;
- (c) Të tjera përfitime afatgjata të punonjësve , përfshirë lejet për shërbim të gjatë ose lejet e fundjavave, përvjetorëve apo shërbime të tjera afatgjata dhe, nëse ato nuk janë tërësisht të pagueshme brenda dymbëdhjetë muajve pas mbylljes se periudhës, shpërndarjen e fitimit, shpërblimet dhe kompensimet e shtyra;
- (d) përfitimet nga nderprerja e marrdhenieve te punes; dhe
- (e) pagesat të bazuara në aksione

Kontrolli është kompetenca për të qeverisur politikën financiare dhe të shfrytëzimit të një njësie ekonomike me qëllim që të arrihen përfitime nga veprimtaritë e saj.

Kontrolli i përbashkët është ndarja sipas një marrëveshje kontraktuale e kontrollit mbi një aktivitet ekonomik.

Personeli drejtues kryesor janë ata persona që kanë autoritetin dhe përgjegjësinë për veprimtaritë e planifikimit, drejtimit dhe kontrollit të një njësie ekonomike , direkt ose indirekt , përfshirë çdo drejtor (si ekzekutiv apo ndryshe) të kësaj njësie.

Influence e konsiderueshme është kompetenca për të marrë pjesë në vendimet e politikave financiare dhe të shfrytëzimit të një njësie por nuk është kontroll mbi këto politika. Influenca e konsiderueshme mund të fitohet nga pronësia e aksioneve , statuti apo marrëveshja

- 10 Kur konsiderohet çdo marrëdhënie e mundshme e palëve të lidhura , vëmendje i kushtohet përmbajtjes së marrëdhënies dhe jo thjesht formës ligjore.
- 11 Nga pikëpamja e këtij Standardi, nuk janë domosdoshmërisht pale të lidhura të mëposhtmet:
- (a) dy njësi ekonomike sepse thjesht ato kanë një drejtor apo ndonjë tjetër anëtar të personelit drejtues kryesor të përbashkët , pavarësisht nga (d) dhe (f) në përcaktimin e “ palëve të lidhura”.
  - (b) dy sipërmarrës sepse thjesht ata ndajnë kontrollin e përbashkët mbi një sipërmarrje të përbashkët.
  - (c)
    - (i) ofruesit e shërbimit të financës,
    - (ii) shoqatat/bashkimet tregtare,
    - (iii) shërbimet komunale publike, dhe
    - (iv) departamentet dhe agjencitë qeveritare,
 duke u nisur thjesht nga vetia e marrëveshjeve të saj normale me një njësi (edhe pse ato mund të ndikojnë në lirinë e veprimit të një njësie ose të marrin pjesë në procesin e saj vendimmarrës.
  - (d) një konsumator , ofertues, franshiser, shpërndarës apo agjent i përgjithshëm me të cilin një njësi ekonomike bën transaksione me një volum të rëndësishëm të biznesit, thjesht nga virtyti i varësisë së rezultuar ekonomike.

Dhënia e informacioneve shpjeguese

- 12 **Për marrëdhëniet midis shoqërive mëmë dhe filialeve do të jepen informacionet shpjeguese pavarësisht nëse ka pasur transaksione midis këtyre palëve të lidhura. Një njësi ekonomike do të japë informacione shpjeguese për emrin e shoqërisë mëmë të njësisë ekonomike dhe nëse është ndryshe , të palës kontrolluese përfundimtare. Nëse as shoqëria mëmë e njësisë dhe as pala kontrolluese përfundimtare nuk përgatisin pasqyra financiare të mundshme për përdorim publik, do të jepen informacione shpjeguese për emrin e shoqërisë më të afërt me statusin e mëmës që e bën këtë.**
- 13 Për t'i bërë të mundur përdoruesve të pasqyrave financiare që të krijojnë një pamje mbi ndikimet e marrëdhënies e palëve të lidhura të një njësie ekonomike , është e përshtatshme që të jepen informacione shpjeguese për marrëdhëniet e palëve të lidhura kur ekzistojnë kontrollet, pavarësisht nëse ka pasur transaksione midis palëve të lidhura.
- 14 Identifikimi i marrëdhënies të palëve të lidhura midis shoqërive mëma dhe filialeve është veç kërkesave për dhënie të informacioneve shpjeguese në SNK 27, SNK 28 dhe SNK 31, të cilat kërkojnë një listim të përshtatshëm dhe përshkrim të investimeve të rëndësishme në filiale, pjesëmarrje, dhe njësi ekonomike me kontroll të përbashkët.
- 15 Kur as shoqëria mëmë dhe as pala kontrolluese përfundimtare nuk përgatit pasqyra financiare të vlefshme për përdorim publik, njësi ekonomike do të japë informacione shpjeguese për emrin e shoqërisë më të afërt me statusin e mëmës që e bën këtë Shoqëria më e afërt me statusin e mëmës është shoqëria mëmë më e afërt në grupin menjëherë mbi shoqërinë mëmë, që prodhon pasqyra financiare të konsoliduara të vlefshme për përdorim publik.
- 16 **Një njësi do të japë informacione shpjeguese për kompensimin e personelit drejtues kryesor në total për secilën prej kategorive të poshtëshënuara:**
- (a) **përfitimet afat shkurtër të punonjësve;**
  - (b) **përfitimet pas punësimit;**
  - (c) **përfitimet të tjera afatgjata;**
  - (d) **përfitimet nga nderprerja e marrëdhënies të punës; dhe**
  - (e) **pagesat të bazuara në aksione**
- 17 Nëse ka pasur transaksione midis palëve të lidhura, një njësi ekonomike do të japë informacione shtesë për natyrën e marrëdhënies së palëve të lidhura po ashtu dhe informacion rreth transaksioneve dhe bilanceve të papaguara të nevojshme për një kuptim të ndikimit të mundshëm të marrëdhënies mbi pasqyrat financiare. Këto kërkesa për informacione shpjeguese janë veç kërkesave në paragrafin 16 për të dhënë informacione shpjeguese për kompensimin e personelit drejtues kryesor. Minimalisht, dhënia e informacioneve shpjeguese do të përfshijë:

- (a) shumën e transaksioneve ;
  - (b) shuma e bilanceve të papaguara dhe:
    - (i) termat dhe kushtet e tyre, përfshirë nëse ato janë të sigurta , dhe natyrën e arsytimit për t'u dhënë në shlyerje; dhe
    - (ii) detaje të çdo garancie të dhënë apo të marrë;
  - (c) provizione për borxhe të dyshimta lidhur me shumën e bilanceve të papaguara; dhe
  - (d) shpenzimi i njohur gjatë periudhës në lidhje me borxhet e këqija dhe të dyshimta që rrjedhin nga palët e lidhura.
- 18 Dhënia e informacioneve shpjeguese kërkuar nga paragrafi 17 do të behet veçmas për secilën prej kategorive të mëposhtme:
- (a) shoqërinë mëmë;
  - (b) njësitë ekonomike me kontroll të përbashkët ose influence te konsiderueshme mbi njësinë;
  - (c) filialet;
  - (d) pjesëmarrjet;
  - (e) sipërmarrjet e përbashkëta në të cilat njësia është një sipërmarrës;
  - (f) personeli drejtues kryesor i njësisë ekonomike ose shoqëritë mëmë të tij; dhe (g) palë të tjera të lidhura.
- 19 Klasifikimi i shumave të llogarive te pagueshme dhe llogarive të arkëtueshme nga palët e lidhura në kategori të ndryshme siç kërkohet në paragrafin 18 është një zgjerim i kërkesës për dhënie të informacioneve shpjeguese në SNK 1 *Paraqitja e Pasqyrave Financiare* për informacionin që duhet paraqitur si në bilanc apo në shënime të tjera. Kategoritë janë zgjeruar për të siguruar një analizë më të hollësishme të bilanceve të palëve të lidhura dhe për t'u zbatuar në transaksionet me palët e lidhura.
- 20 Më poshtë jepen shembuj të transaksioneve për të cilat jepet informacion shpjegues nëse ato janë një palë e lidhur:
- (a) blerjet ose shitjet e mallrave (të përfunduara apo të papërfunduara);
  - (b) blerjet ose shitjet e tokës/pasurive apo asetete të tjera;
  - (c) pagesa ose marrja e shërbimeve;
  - (d) qiratë;
  - (e) transfertat e kërkimit dhe të zhvillimit;
  - (f) transfertat sipas marrëveshjeve të licencimit;
  - (g) transfertat sipas marrëveshjeve financiare (përfshirë huat dhe kontributet e kapitalit në para/monedhë apo ne natyrë);
  - (h) provizioni i garancive apo kolaterali dhe
  - (i) shlyerja e detyrimeve në emër të njësisë ekonomike apo nga njësia ekonomike në emër të një pale tjetër
- Pjesëmarrja nga një shoqëri mëmë apo filial në një skemë të përcaktuar që ndan risqet midis njësive ekonomike të grupit është një transaksion midis palëve të lidhura. (shih paragrafin 34B të SNK 19).
- 21 Dhënia e informacioneve shpjeguese që transaksionet e palëve të lidhura janë bërë sipas termave të njëjta me ato që mbizotërojnë në transaksionet e kryera në mënyrë të vullnetshme midis palëve të palidhura me njëra tjetrën do të bëhen vetëm nëse terma të tilla mund të provohen.
- 22 Për çështje të një natyre të ngjashme mund të jepen informacione shpjeguese në total, përveç kur dhënia e informacioneve shpjeguese individuale është e nevojshme për të kuptuar ndikimin e transaksioneve me palët e lidhura në pasqyrat financiare të njësisë ekonomike.

Data e hyrjen në fuqi

- 23 Një njësi ekonomike duhet të zbatojë këtë Standard për periudhat vjetore që fillojnë më datën 1 janar 2005 e në vijim. Inkurajohet zbatimi para kesaj date. Nëse një njësi ekonomike e zbaton këtë Standard për një periudhë që fillon përpara datës 1 janar 2005, ajo duhet të japë informacione shpjeguese për këtë fakt.

- 23A Një entitet do të zbatojë ndryshimet në paragrafin 20 për periudhat vjetore duke filluar më ose pas dates 1 Janar 2006. Nëse një njësi ekonomike zbaton ndryshimet në SNK 19 Përfitimet e Punonjësve – *Fitimet dhe Humbjet Aktuariane, Skemat e Grupeve dhe Dhënia e informacioneve shpjeguese* për një periudhë më të hershme, këto ndryshime do të zbatohen për këtë periudhë të hershme.

Mbulla e SNK 24 (Riformatimi 1994)

- 24 Ky Standard zëvendëson SNK 24 *Dhënia informacioneve shpjeguese për palët e lidhura* (riformuar në 1994).